

11 Μαρτίου, 2020

Κύριο Κωνσταντίνο Πετρίδη
Υπουργό Οικονομικών

Κυρία Ζέτα Αιμιλιανίδου
Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Κύριο Σάββα Περδίο
Υφυπουργό Τουρισμού

Αγαπητοί Υπουργοί,

Η τρέχουσα κρίση στον τομέα της υγείας θα έχει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις που θα διαφέρουν από τις κρίσεις του παρελθόντος, οι οποίες θα προκαλέσουν κλυδωνισμούς στην προσφορά και τη ζήτηση.

Το ανθρώπινο κόστος της επιδημίας του κορονοϊού αυξάνεται με ανησυχητικό ρυθμό και η νόσος εξαπλώνεται σε περισσότερες χώρες. Η πρώτη προτεραιότητα είναι να παραμείνουν οι άνθρωποι όσο το δυνατόν πιο υγιείς και ασφαλείς. Για το σκοπό αυτό και η Κύπρος πρέπει να διαθέσει αυξημένα ποσά στην ενίσχυση μεταξύ άλλων των μέσων ατομικής προστασίας, τον προσυμπτωματικό έλεγχο και τις διαγνωστικές δοκιμές.

Στην απουσία εμβολίου για να καταπολεμηθεί ο ιός, λαμβάνονται μέτρα για τον περιορισμό της εξάπλωσής του, όπως οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί, τα προσωρινά κλεισίματα στα σχολεία, η αποφυγή μεγάλων συγκεντρώσεων και ο κατ' οίκον περιορισμός. Ο οικονομικός αντίκτυπος είναι ήδη ορατός στις χώρες που πλήττονται περισσότερο από την επιδημία.

Η επιδημία του κορονοϊού έχει προκαλέσει σοβαρές ανατροπές τόσο στην προσφορά όσο και στη ζήτηση προϊόντων και υπηρεσιών. Η μείωση στην παραγωγή, προκαλεί κλυδωνισμούς στην προσφορά ενώ η απροθυμία των καταναλωτών και των επιχειρήσεων να ξοδεύουν έχει μειώσει τη ζήτηση και την κατανάλωση.

Από την πλευρά της προσφοράς, υπάρχει αυξημένος κίνδυνος για σταδιακή μείωση της προσφοράς εργατικών χεριών από άτομα που ασθενούν καθώς και από άτομα που θα πρέπει να ασχοληθούν με τα παιδιά, λόγω του κλεισίματος των σχολείων.

Ωστόσο, οι προσπάθειες για τον περιορισμό της εξάπλωσης της νόσου μέσω της διακοπής στη λειτουργία των επιχειρήσεων ή ακόμα και της περιορισμένης πρόσβασης σε εργασία, οδηγούν σε αποσυντονισμό των εργασιών και μείωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που βασίζονται σε αλυσίδες εφοδιασμού για την παραγωγή των προϊόντων τους ενδέχεται να μην είναι σε θέση να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους, τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Από την πλευρά της ζήτησης, η απώλεια εισοδήματος, ο φόβος μετάδοσης και η αυξημένη αβεβαιότητα ακόμα και ο φόβος για απώλεια της θέσης εργασίας σπρώχνουν τους ανθρώπους να ξοδεύουν λιγότερα. Οι επιπτώσεις αυτές είναι ιδιαίτερα εμφανείς σε ορισμένους τομείς, όπως ο τουρισμός και τα ταξίδια και η επισιτιστική βιομηχανία.

Εκτός από αυτές τις τομεακές επιπτώσεις, η παράταση της ασθένειας αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε επιδείνωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων προκαλώντας χαμηλότερη ζήτηση για τις επιχειρήσεις, οι οποίες με τη σειρά τους θα μειώσουν τις δαπάνες και τις επενδύσεις τους. Κάτι τέτοιο, είναι πιθανό να οδηγήσει στο κλείσιμο αριθμού επιχειρήσεων και κατ' επέκταση την απώλεια θέσεων εργασίας.

Την ίδια στιγμή είναι πολύ πιθανό, ίσως και δικαιολογημένα, να δούμε φαινόμενα αύξησης στο κόστος δανεισμού ή ακόμα να καθίστανται αυστηρότεροι οι όροι χρηματοδότησης, καθώς οι τράπεζες ενδέχεται να ανησηχήσουν στο κατά πόσο οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να αποπληρώσουν έγκαιρα τα δάνειά τους. Ο κίνδυνος μείωσης των πιστώσεων θα μπορούσε να ενισχύσει ακόμα περισσότερο την κάμψη που οφείλεται στις κρίσεις της προσφοράς και της ζήτησης κάτι που πρέπει να αποφευχθεί με κάθε τρόπο.

Απαιτούνται στοχευμένες οικονομικές πολιτικές

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικονομικές επιπτώσεις θα είναι ιδιαίτερα εμφανείς σε διάφορους τομείς, θα πρέπει ως χώρα να εφαρμόσουμε έγκαιρα στοχευμένα μέτρα δημοσιονομικής, νομισματικής και χρηματοπιστωτικής μορφής που θα βοηθήσουν τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Ως τέτοια αναφέρονται τα πιο κάτω:

- α) Επέκταση των προθεσμιών για πληρωμή φόρων (περιλαμβανομένου του Φ.Π.Α.) και κοινωνικών εισφορών χωρίς την επιβολή των σχετικών επιβαρύνσεων.
- β) Χρήση των κρατικών ενισχύσεων για παροχή ρευστότητας και κεφαλαίων κίνησης στις επιχειρήσεις. Δυνατότητες παρέχονται μέσω της ρύθμισης de minimis, ή των σχεδίων διάσωσης και αναδιάρθρωσης.

- γ) Με απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας ή αν απαιτείται να εξασφαλιστεί η έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να επιτραπεί για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κρίση, η αναστολή καταβολής δόσεων όπως επίσης η παροχή διευκολύνσεων σε σχέση με την αποπληρωμή δανείων.
- δ) Επίσης οι εμπορικές τράπεζες θα πρέπει, με έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας, να είναι έτοιμες να παρέχουν την αναγκαία ρευστότητα σε όλες τις επιχειρήσεις, οι οποίες δεν είναι προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν αυτή την απότομη διαταραχή. Στην κατεύθυνση αυτή, η κυβέρνηση θα μπορούσε να προσφέρει προσωρινές και στοχευμένες πιστωτικές εγγυήσεις, ίσως υπό μορφή bridge loans, για κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητας των επιχειρήσεων.
- ε) Χαιρετίζοντας την πρόσφατη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου μετά από εισήγηση της Υπουργού Εργασίας, εισηγούμαστε όπως πέραν από την αμοιβόμενη άδεια ασθενείας σε άτομα που νοσούν ή έχουν τεθεί σε κατ' οίκον περιορισμό, να εισαχθεί πρόνοια για παροχή εισοδηματικής στήριξης σε εργαζόμενους που εργοδοτούνται σε επιχειρήσεις που αναγκάζονται να αναστείλουν τις εργασίες τους.
- στ) Παράταση αναστολής εργασιών στα ξενοδοχεία με ταυτόχρονη καταβολή ανεργιακού επιδόματος μέχρι 31.5.2020 με τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν σήμερα με βάση το σχέδιο αναστολής εργασιών στην ξενοδοχειακή βιομηχανία.

Επιπρόσθετα λόγω της έκτακτης κατάστασης το ΚΕΒΕ εισηγείται όπως η δυνατότητα σταδιακής επαναφοράς του προσωπικού συνεχίσει να εφαρμόζεται και πέραν του 50% των εργοδοτούμενων.

- η) Όσον αφορά τις επιχειρήσεις των ταξιδιωτικών γραφείων λόγω της κάθετης μείωσης των εργασιών τους, εισηγούμαστε όπως το κράτος επιχορηγεί την παραχώρηση εκ περιτροπής αδειών στο προσωπικό αυτών των επιχειρήσεων για περίοδο τουλάχιστον 3 μηνών.
- θ) Γίνεται εισήγηση όπως και στην περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, να μετακινηθεί και η Γερμανία στην 3^η κατηγορία χωρών όσον αφορά τους περιορισμούς στη διακίνηση ταξιδιωτών κατά τις τελευταίες 14 ημέρες.
- ι) Επιπλέον όσον αφορά τις τουριστικές επιχειρήσεις που αναμφίβολα έχουν επηρεαστεί περισσότερο από την όλη κατάσταση, μείωση στο κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος, που όπως είναι γνωστό μαζί με το μισθολόγιο αποτελεί το κυριότερο έξοδο των επιχειρήσεων αυτών και ειδικά των ξενοδοχειακών μονάδων.

- κ) Να δοθεί παράταση στην ημερομηνία υποβολής των φορολογικών δηλώσεων για το 2018, μέχρι τις 31.5.2020, δεδομένου του κινδύνου πολλά γραφεία που ασχολούνται με την ετοιμασία και έγκριση λογαριασμών να μην μπορούν να ανταποκριθούν στη ζήτηση λόγω αναγκαστικών απουσιών του προσωπικού τους από την εργασία τους.
- λ) Εισηγήση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για δημιουργία μηχανισμών που να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.
- μ) Εισηγήση προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να μην συνυπολογίζουν τις δαπάνες αντιμετώπισης του κορονοϊού στους στόχους πρωτογενούς πλεονάσματος. Τονίζεται ότι η δημοσιονομική κατάσταση την Κύπρο έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, πράγμα που επιτρέπει στο κράτος να λάβει στοχευμένα μέτρα χωρίς σοβαρούς δημοσιονομικούς κλυδωνισμούς, αλλά ταυτόχρονα χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.
- ν) Όπου είναι πρακτικά εφαρμόσιμο, να ενθαρρύνεται η εξ' αποστάσεως εργασία/τηλεργασία για μείωση των πιθανοτήτων μετάδοσης και εξάπλωσης του ιού.

Το ΚΕΒΕ επιθυμεί ταυτόχρονα να υπογραμμίσει με έμφαση ότι τα μέτρα που θα αναληφθούν από την Κυπριακή κυβέρνηση αλλά και τα υπόλοιπα κράτη δεν θα πρέπει να δημιουργούν δυσανάλογους φραγμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ενώ η σταθεροποίηση των διασυνοριακών αλυσίδων αξίας πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα.

Γίνεται αντιληπτό ότι για όλα τα μέτρα θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα συνεχούς αξιολόγησης και επέκτασης, εάν και εφόσον οι συνθήκες το επιβάλλουν.

Το ΚΕΒΕ καλεί τα μέλη του, αλλά και όλους τους πολίτες να επιδείξουν ψυχραιμία και να τηρούν τις οδηγίες και συμβουλές του Υπουργείου Υγείας για την εφαρμογή προληπτικών μέτρων αντιμετώπισης της ασθένειας.

Με εκτίμηση

Χριστόδουλος Ε. Αγκαστινιώτης
Πρόεδρος

Κοιν.: Διοικητή Κεντρικής Τράπεζας
Διοικητικό Συμβούλιο ΚΕΒΕ